

1-1 Grote projecten

Inleiding Grote Projecten

Met verschillende grote projecten geven we invulling aan de opgaven van de Provincie Zeeland. De grote projecten bedienen meestal meerdere maatschappelijke doelen en zijn meestal complexer dan andere projecten. De grote projecten zijn op zichzelf uniek. Wel hebben ze als overeenkomst dat het gaat om belangrijke projecten voor de provincie. De projecten zijn ook groot in termen van geld. Daarom worden de grote projecten en de daarbij behorende baten en lasten apart zichtbaar gemaakt in de begroting.

De beheersing van risico's vindt bij de grote projecten plaats volgens het provinciaal risicomangementbeleid. De financiële risico's van de projecten vangen we op binnen het budget van een groot project. Als dit niet mogelijk is benoemen we de risico's in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Grote projecten

In deze begroting lichten we vier grote projecten toe. Het betreft de projecten:

- Waterdunen
- Natuurpakket Westerschelde
- N673 Zanddijk
- N290 Traverse Kapellebrug

In 2023 zitten de projecten N673 Zanddijk en N290 Traverse Kapellebrug in de voorbereidingsfase. Het project Natuurpakket Westerschelde bevindt zich dan in de uitvoeringsfase en het project Waterdunen in de nazorgfase. Inzicht in de voortgang van de projecten geven we in voortgangsrapportages. De voortgangsrapportages stellen we vier keer per jaar op en worden behandeld door Provinciale Staten.

Mijlpalen 2023

- Waterdunen: getijdenduiker volledig in gebruik en afronden herstelwerkzaamheden.
- NPW: opvolging en monitoring afgeronde deelprojecten en verdere uitvoering van het aanvullend beleid voor de landbouw.
- N673 Zanddijk: voortzetting werkzaamheden van de voorbereidingsfase.
- N290 Traverse Kapellebrug: verwerving van benodigde gronden, opstellen van het uitvoeringscontract en start aanbestedingsprocedure.

Uitgangspunten grote projecten

- Afspraken vastgelegd in *Kader Grote Projecten* (2016, aangepast 8-6-2018).
- Versterking kaderstellende en controlerende rol Provinciale Staten.
- Provinciale Staten bepalen of een project als "groot project" wordt aangemerkt.
- Opdracht wordt in startnotitie vastgelegd.
- Vier keer per jaar wordt gerapporteerd over de voortgang van het groot project.
- Besluitvorming Provinciale Staten bij afronding verschillende projectfasen.

Kader grote projecten

Het Kader Grote Projecten moet de kaderstellende en controlerende rol van Provinciale Staten voor de grote projecten versterken. Met dit kader kan eenduidig worden vastgesteld of een project kan worden gezien als groot. Verder zorgt het kader voor duidelijke besluitvorming per projectfase. De voortgangsrapportages grote projecten zijn hier een resultaat van en worden vier keer per jaar aan de Staten voorgelegd. In 2022 is onderzoek gedaan naar het Kader Grote Projecten. De opvolging van de aanbevelingen uit dit onderzoek loopt nog door tot in 2023.

Naast het kader is er ook een Handboek projecten en programma's. Zowel het kader als het handboek zijn leidend bij de sturing op grote projecten. Het handboek is een leidraad en hulpmiddel voor

medewerkers die betrokken zijn bij projecten en programma's. Het handboek wordt net als het kader herzien en aangepast en is in 2023 gereed.

Waterdunen

Omschrijving

Het project Waterdunen is een grote gebiedsontwikkeling van ruim 350 hectare ten westen van Breskens. Kustversterking gaat hier samen met verblijfsrecreatie en natuur- en landschapsontwikkeling van hoge kwaliteit. Waterdunen draagt met de getijdennatuur bij aan het natuurherstel van de Westerschelde en wordt een bijzonder en aantrekkelijk gebied, zowel voor de echte natuurkenners en vogelaars als voor bewoners en verblijfsrecreanten, met een aanzienlijke sociaaleconomische impuls voor de (krimp)regio. In 2023, de nazorgfase, worden herstel-, aanpassings- en monitoringswerkzaamheden in Waterdunen uitgevoerd en wordt gewerkt aan de nazorg en afronding van het project. Vanaf 2013 werken we aan de daadwerkelijke aanleg. Het grootste gedeelte van de (grond)werkzaamheden heeft plaatsgevonden. In 2019 is de getijdenduiker voor het eerst geopend. Er stroomt nu water uit de Westerschelde in en uit het gebied. In 2021 is het natuurgebied toegankelijk voor bezoekers en is de grond voor het recreatiepark in Waterdunen over gedragen aan Molecaten. In 2022 hebben we de natuurgronden over gedragen aan stichting het Zeeuwse Landschap, is de realisatiefase afgerond en de nazorgfase gestart.

Risico's

Ook in 2023 houden we het risicodossier per drie maanden bij. De risicoanalyses leiden tot een optimalisatie van de beheersmaatregelen. Ze zijn de basis voor het benodigde bedrag voor de post onvoorzien in de Meerjarige budgettraming Waterdunen. De risicoanalyse geeft ook informatie voor de planning, waardoor helder wordt wat het effect zal zijn van risico's op de planning. De belangrijkste risico's voor de nazorgfase van het project Waterdunen staan in de budgettraming.

Genomen besluiten

De scope van het project Waterdunen staat in het inrichtingsplan (Gedeputeerde Staten, 2009). Het inrichtingsplan was de basis voor het inpassingsplan dat Provinciale Staten op 1 oktober 2010 vaststelde.

PS besloten daarna op:

- 13 december 2013 de scope van het project bij te stellen in de eerste herziening van het inpassingsplan.
- 4 november 2016 de GREX 2017 opnieuw op te stellen en vast te stellen, waarin de knip staat tussen uitvoering (GREX) en beheer (provinciale begroting).
- 17 december 2021, na de overdracht van gronden aan Molecaten de GREX te sluiten en om te zetten in een meerjarige projecttraming Waterdunen.
- Om de realisatiefase in 2022 af te ronden op het moment dat de natuurgronden aan HZL worden over gedragen. De nazorgfase loopt tot eind 2024.

Doelstelling

Een oplossing voor kustveiligheid

Duinen en dijken ter hoogte van Breskens vormen één van de Nederlandse zwakke schakels. Met de gekozen wijze van kustversterking is de veiligheid voor 200 jaar gegarandeerd. Deze doelstelling is vastgesteld in het kader van het project Zwakke Schakels op basis waarvan de kustversterking bij Waterdunen is uitgevoerd. Inzichten over klimaatontwikkeling wijzigen echter voortdurend. Het is de vraag of deze stelling - veiligheid voor 200 jaar - ook in de toekomst houdbaar blijft.

Doelstelling

Een voor recreanten uiterst aantrekkelijk gebied

Door de combinatie van kustversterking, (recreatie) natuurontwikkeling en hoogwaardige verblijfsrecreatie ontstaat een voor recreanten uiterst aantrekkelijk gebied, zowel voor de echte natuurkenners en vogelaars als voor bewoners en verblijfsrecreanten. Dit zal leiden tot seizoenverlenging en een aanzienlijke sociaaleconomische impuls voor de (krimp)regio.

Acties

Afronding en nazorg van het project

Het afronden van herstel- en aanpassingswerkzaamheden in Waterdunen en het uitvoeren en afronden van monitoring en evaluatie van het project Waterdunen.

Doelstelling

Natuurherstel van de Westerschelde

Met de getijdennatuur, een groot slikken- en schorrengebied, draagt Waterdunen bij aan het met België afgesproken natuurherstel van de Westerschelde.

Acties

Getijdenduiker volledig operationeel

Het Waterschap Scheldestromen voert de afgesproken aanpassingen aan de getijdenduiker door en houdt de provincie Zeeland hiervan op de hoogte.

Natuurpakket Westerschelde

Omschrijving

Met het programma Natuurpakket Westerschelde (NPW) realiseren we ten minste 600 hectare estuariene natuur. Natuur waar eb en vloed zorgt voor een landschap van schorren, kreken, zand- en slikplaten. Provincie Zeeland voert dit programma volgens afspraak met de Rijksoverheid uit. Het doel van het programma is natuurherstel van de Westerschelde. We hebben de werkzaamheden voor natuurherstel in de projecten Perkpolder, Zwin, Baalhoek, Knuitershoek, Bath en Ossenisse afgerond. De projecten Hedwige, Waterdunen en Zimmerman zijn in uitvoering. Daarnaast kijken we naar mogelijkheden voor natuurherstel in andere buitendijkse gebieden. Het ontwikkelen van natuur duurt jaren. Om de ontwikkeling te kunnen beoordelen voeren we daarom onderzoeken uit. Op een later moment kunnen we daardoor definitief vaststellen of het aantal hectare getijdennatuur is behaald.

Binnen het NPW-programma werken we daarnaast aan de volgende afspraken:

- Landbouwflankerend beleid: maatregelen gericht op versterking van de agrarische sector.
- Ontwikkeling van het Grenspark Groot Saeftinghe.
- Ontwikkeling van het landschapspark Zwinstreek.
- Regionale impulsen voor de gemeenten Hulst en Sluis.

Risico's

- Wanneer de afgesproken 600 hectare estuariene natuur niet wordt bereikt. Dit is een risico op politiek/bestuurlijk gebied voor het ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit en de Provincie.
- Er kunnen juridische risico's optreden die de realisatie van projecten in gevaar kunnen brengen. Denk aan het niet krijgen van verlengingen van vergunningen, het niet voldoen aan vergunningsvoorwaarden.
- In de loop van 2021 is de PFAS problematiek actueel geworden. Dit brengt mogelijk risico's met zich mee: financieel, imago en tijd.
- Verschil in de visie over de wijze van invulling van het programma waardoor (tijdige) realisatie in gevaar kan komen.

Genomen besluiten

- Besluit 7 oktober 2005 Voorstel PS invulling Schelde Estuarium.
- Besluit 30 januari 2006 Convenant Rijk en Provincie Natuurpakket Westerschelde.
- Brief van 8 november 2016 over de voortgang van het Natuurpakket Westerschelde aan PS.
- Brief van 7 september 2017 Nota herijking Natuurpakket Westerschelde aan PS.

Doelstelling

Realiseren van ten minste 600 ha estuariene natuur conform de Herijking Natuurpakket Westerschelde

- Hertogin Hedwigepolder (350 ha).
- Uitbreiding Zwin (22 ha).
- Middengebied Waterdunen (121 ha) en Perkpolder (35 ha).
- Buitendijks (5 deelprojecten 130 ha).
- Landbouwflankerend beleid (subsidie € 8,4 mln. en grondruilbank € 4,6 mln.).
- Overige afspraken (Grenspark Groot Saeftinghe, Landschapspark Zwinstreek, regionale impuls Hulst en de monitoring).

Acties

Invulling geven aan de overige afspraken (landbouwflankerend beleid, opstarten van grensoverschrijdende samenwerking Zwinstreek, Grenspark, regionale impuls Hulst)

Landbouwflankerend beleid: faciliteren van grondruilen in voornamelijk Zeeuws Vlaanderen en beschikbaar stellen van middelen voor het stimuleren van landbouwontwikkelingsprojecten.

Grensoverschrijdende samenwerking Landschapspark Zwinstreek: opstellen van landschapsbiografie, masterplan en operationeel plan in 2022 en begin 2023 ten behoeve van de nominatie van het Landschapspark Zwinstreek.

Grenspark Groot Saeftinghe: voor het Grenspark is een projectenlijst opgesteld. De projecten van deze lijst worden verder uitgevoerd en er wordt verder gewerkt aan versteviging van de samenwerkingsverband.

Realiseren van de panoramaheuvel met uitkijktoren met radarinstallatie en bijbehorende infrastructuur in de Hedwigepolder.

Regionale impuls Hulst: afronden van de volgende drie (lopende) projecten: herinrichting van het Havenfort in Hulst, Versterk de Scheldekust en een Grensoverschrijdend uitkijkpunt.

Mogelijk maken van recreatief medegebruik in de Hedwigepolder (panoramaheuvel en bijbehorende infrastructuur)

Na afronding van de projecten inregelen van het beheer en het opvolgen van projecten middels monitoring.

Opvolgen van realisatie van de projecten Hedwigepolder en Zimmerman conform planning bij gunning.

Overdracht van het natuurgedeelte van het deelproject Waterdunen (zie betreffende beschrijving groot project)

Zanddijk

Omschrijving

De Zanddijk-Molendijk (N673) is de belangrijkste toegangsweg van en naar Yerseke en de bedrijventerreinen. De weg is onveilig: smal en onvoldoende geschikt voor de huidige verkeersdruk. De N673 is een gebiedsontsluitingsweg. Dat wil zeggen één rijstrook per rijrichting en er geldt 80km/u. De weg is van groot belang voor de ontsluiting van Yerseke en de (groeierende) bedrijvigheid daar. Provincie Zeeland wil daarom dit oplossen en de verkeersveiligheid en doorstroming verbeteren.

Onveilige, drukke weg

De N673 is niet ingericht volgens de ontwerprichtlijnen Basiskennmerken Wegontwerp van het CROW. De weg en bermen zijn te smal, bochten zijn te krap en op delen is sprake van een te steil talud. In september 2019 is daarom een maximumsnelheid van 60 km/h ingevoerd. Op de N673 Zanddijk - Molendijk hebben sinds 2008 in totaal 72 ongevallen plaatsgevonden.

De N673 is ook een drukke weg. Per dag passeren ruim 9.500 motorvoertuigen de Zanddijk volgens de verkeersstromenkaart 2018. Waaronder ruim 1.400 vrachtwagens (ongeveer 15%). Volgens de verkeersprognose neemt het verkeer tot 2030 toe tot 12.000 motorvoertuigen per dag. Dit komt vooral door de verdere uitbreiding van de bedrijventerreinen.

Verder is de N673 niet overal meer in goede staat. Op diverse plekken zitten er scheuren in het wegdek en in de fundering. Dit leidt tot hoge onderhoudskosten.

Gedeputeerde Staten hebben daarom in 2017 de N673 in de top drie geplaatst van Zeeuwse wegen die met voorrang moeten worden opgeknapt. Doel is de veiligheid, bereikbaarheid en onderhoudssituatie van de weg te verbeteren.

Voortgang algemeen

In 2023 werken we verder aan de zaken die in het projectplan op zijn genomen. We bereiden daarnaast de oprichting van de externe uitvoeringsorganisatie voor. Daarbij werken we volgens het Handboek Projecten en Programma's, dat door Provinciale Staten is vastgesteld.

Het tijdspad ziet er als volgt uit:

- Definitiefase: oktober 2020 - 22 juli 2022 (gereed).
- Ontwerpfase (incl. kredietaanvraag): oktober 2020 - 16 december 2022.
- Voorbereidingsfase: december 2022 – augustus 2025 (zonder bezwaar- en of beroepsprocedures).
- Realisatiefase: september 2025 – oktober 2027.
- Nazorgfase: oktober 2027 – december 2027.

Risico's

De belangrijkste risico's tijdens de voorbereidings- en uitvoeringsfase zijn:

1. De bodemgesteldheid is anders dan verwacht. Geohydrologisch onderzoek (effecten op het grond- en oppervlaktewater) is uitgevoerd. Aanvullend bodemonderzoek wordt tijdens de voorbereidingsfase uitgevoerd.
2. Bovengemiddelde stijgingen van energieprijzen en bouwkosten.
3. Bezwaren op bestemmingsplan/omgevingsplan en vergunningen. Omgeving betrekken we zoveel mogelijk bij de totstandkoming van het ontwerp. Onder andere door middel van een consultatietraject welke in de ontwerpfase is ingepland.
4. Kabels en leidingen zijn niet tijdig verlegd. Vanwege een korte voorbereidingsfase zal vroegtijdig overleg gevoerd dienen te worden met de leidingeigenaren.
5. Gronden en opstallen zijn niet tijdig verworven.

De risico's zijn meegenomen in de projectraming.

Genomen besluiten

GS

- GS hebben op 27 september 2017 plan voor uitvoering van een eerste fase volgens tracé 3c vastgesteld.
- In 2018 hebben GS besloten fase 1 vooralsnog niet uit te voeren en eerst een verdiepende studie uit te voeren naar de mogelijkheden van een totaaloplossing.
- De eindrapportage van deze verdiepingsstudie is door GS op 21 mei 2019 vastgesteld.
- In september 2019 hebben GS besloten om nog geen voorkeur alternatief vast te stellen maar eerst in overleg te gaan met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat over cofinanciering door het rijk.
- Op 3 december 2019 hebben GS besloten dat alternatief Bruin het voorgenomen voorkeursalternatief is en te starten met een informele inspraakprocedure.
- Op 9 juni 2020 hebben GS besloten om aan PS een Startnotitie voor het tracé Roze-Zwart aan te bieden.
- Op 8 juni 2022 hebben GS het Projectplan vastgesteld en deze in een Statenvoorstel aan PS aangeboden.

PS

- Beschikbaarstelling voorbereidingskrediet van € 1,1 mln. (PS 10-11-17 € 800.000 en PS 8-6-18 aanvulling met € 300.000).
- PS hebben op 3 juli 2020 een extra Commissie Economie gehouden, om met belanghebbenden in gesprek te gaan.
- Op 6 november 2020 hebben PS de startnotitie Zanddijk vastgesteld.
- Op 5 februari 2021 hebben Provinciale Staten een voorbereidingskrediet van € 8 miljoen beschikbaar gesteld voor de aankoop van grond en panden.
- Op 22 juli 2022 hebben PS besloten over te gaan naar de Ontwerpfase.

Doelstelling

De verkeersveiligheid is verbeterd, de bereikbaarheid van Yerseke is vergroot en er is minder onderhoud nodig voor de N673.

Doelstelling

Samenwerkingsmogelijkheden zijn benut, de zogenaamde meekoppelkansen, ter verbetering van de spoorveiligheid en de behartiging van de belangen van de omgeving.

Traverse Kapellebrug

Omschrijving

De Provinciale weg N290 is een gebiedsontsluitingsweg in Oost Zeeuws-Vlaanderen. Deze weg sluit aan op de N61 en N62 ten zuiden van Terneuzen. De weg leidt via Zaamslag en Hulst naar de Nederlands-Belgische grens bij Kapellebrug. Het project is het deel van de N290 door Kapellebrug en heet de Gentsevaart. De Gentsevaart gaat door de bebouwde kom en noemen we daarom ook wel de Traverse Kapellebrug. De Traverse Kapellebrug zit constructief aan het einde van de levensduur en zullen we daarom volledig reconstrueren. Er komt daarom een nieuwe weg op de bestaande plek. Deze omstandigheid biedt de mogelijkheid om de weg binnen de kom van Kapellebrug opnieuw in te richten. De Gentsevaart is een drukke weg door Kapellebrug met veel woningen en bedrijven langs beide kanten. Door de verkeersdrukke en het vrachtverkeer hebben omwonenden hier hinder van. Er ontstaan ook onveilige situaties voor fietsers en voetgangers. Met een nieuw ontwerp van de weg verbeteren we de verkeersveiligheid en beperken we de hinder zonder dat de doorstroming in gevaar komt. Met deze verbeteringen wordt ook een positieve bijdrage geleverd aan de leefbaarheid in Kapellebrug.

De kern van het project bestaat uit de volgende onderdelen:

- Aanleg fiets- en voetpaden aan beide zijden van de weg.
- Aanleg van een nieuwe rotonde bij de aansluiting Molenstraat.
- Aanleg verkeerseilanden voor veiligere fiets- en voetgangersoversteekplaatsen.
- Aanleg overige snelheid beperkende elementen.
- Optimaliseren van aansluitingen met andere straten (Roskamstraat en Brouwerijstraat).
- Vernieuwing van het gemeentelijk riool.

Voortgang algemeen

Het definitief ontwerp is opgesteld en goedgekeurd door PS. In het projectplan N290 Traverse Kapellebrug is onderstaande planning per projectfase opgenomen:

- Voorbereidingsfase: juni 2022 - maart 2024 (uitgaande van geen langdurige bezwaar- en beroepsprocedures).
- Realisatiefase: april 2024 - maart 2025.
- Nazorgfase: april 2025 - september 2025.

Naast de planning kent het project de volgende mijlpalen voor 2023:

- De verwerving van de benodigde percelen.
- Uitvoeringscontract klaar.
- Start aanbestedingsprocedure.

Risico's

Risicobeheersing vindt plaats met regelmatig uitgevoerde risicoanalyses. De risico's worden minimaal iedere 3 maanden geactualiseerd, inclusief de beheersmaatregelen bij deze risico's. Dit vindt plaats in een bijeenkomst met het projectteam met, als het nodig is, aanvullende expertise. Per beheersmaatregel is er een actiehouder en het projectteam bewaakt de voortgang. We richten ons vooral op het beheersen van de risico's met de grootste (financiële) gevolgen. Op basis van de meest recente actualisatie is veruit het grootste risico van het project de stijgende prijzen. Het zorgt ervoor dat de voorbereiding en uitvoering van de reconstructie duurder wordt. De provincie heeft geen invloed op de stijgende prijzen. Maar waar we kosten kunnen besparen, zullen de mogelijkheden worden benut. Daarnaast zijn er nog risico's die samenhangen met de onzekere uitkomsten van de diverse (bodem)onderzoeken, de grondverwerving en de omlidingsroutes. Een project is dynamisch en naarmate het project vordert kunnen de onzekerheden afnemen, maar er kunnen nog steeds risico's optreden met gevolg voor de planning en fasering.

Genomen besluiten

Provinciale Staten hebben in mei 2020 de voorjaarsnota 2020 vastgesteld. Daarnaast hebben Provinciale Staten het project N290 Traverse Kapellebrug benoemd als groot project. Een investeringskrediet van € 5,6 mln. is beschikbaar gesteld.

Door Provinciale Staten is op 23 juli 2021 ingestemd met de startnotitie "Reconstructie N290 Traverse Kapellebrug". Daarnaast ook met het tegelijk doorlopen van zowel de definitiefase als de ontwerpfase. Op 11 maart 2022 (in commissie Economie) is Provinciale Staten geïnformeerd, dat we geen fietstunnel opnemen in het definitief ontwerp. Dit naar aanleiding van een onderzoek naar de mogelijkheden voor de aanleg van een fietstunnel.

Op 20 mei 2022 is het definitief ontwerp N290 Traverse Kapellebrug goedgekeurd. Provinciale Staten hebben ingestemd met de afronding van de definitie- en ontwerpfase van het project. Daarnaast ook met de start van de voorbereidingsfase. Provinciale Staten hebben het eindfasedocument "definitie- en ontwerpfase N290 Traverse Kapellebrug" inclusief de daarin opgenomen scope, looptijd en beheersaspecten uit het Projectplan N290 Traverse Kapellebrug goedgekeurd.

Doelstelling

Herinrichting van de Traverse Kapellebrug en daarbij zorgen voor meer ruimte voor fietsers en voetgangers. Daarnaast het verkeer aanmoedigen om zich aan de maximumsnelheid te houden waardoor de verkeersveiligheid en leefbaarheid groter wordt.

Wat mag het kosten ?

(Bedragen x € 1.000)

Doelstelling	Begroting 2023
Lasten	
010101-Waterdunen	2.135
010102-Natuurpakket Westerschelde	10.062
010105-Zeeuws Deltaplan ZW	-
019999-Ambtelijke inzet	2.091
Totaal Lasten	14.287
Baten	
010101-Waterdunen	-
010102-Natuurpakket Westerschelde	10.062
Totaal Baten	10.062
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	4.225
Onttrekkingen	
980199 Bestemmingsreserves-Pr.1	6.294
Toevoegingen	
980199 Bestemmingsreserves-Pr.1	1.000
Mutatie reserves	-5.294
Resultaat na bestemming	-1.069